

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası
İNFORMASIYA TEXNOLOGİYALARI İNSTİTUTU

Rasim Əliquliyev
Rəşid Ələkbərov
Ramiz Alıquliyev
Təhmasib Fətəliyev

**Elektron elm: müasir vəziyyəti,
problemləri və inkişaf perspektivləri**

EKSPRESS-İNFORMASIYA

İNFORMASIYA CƏMIYYƏTİ
SERİYASI

**Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası
İnformasiya Texnologiyaları İnstitutu**

**Rasim Əliquliyev
Rəşid Ələkbərov
Ramiz Alıquliyev
Təhmasib Fətəliyev**

**Elektron elm: müasir vəziyyəti, problemləri
və inkişaf perspektivləri**

**EKSPRESS-İNFORMASIYA
İNFORMASIYA CƏMİYYƏTİ
SERİYASI**

Bakı - 2015

Əliquliyev R.M., Ələkbərov R.Q., Alıquliyev R.M., Fətəliyev T.X., “Elektron elm: müasir vəziyyəti, problemləri və inkişaf perspektivləri”. Bakı: “İnformasiya Texnologiyaları” nəşriyyatı, 2015, 127 səh.

Kitab respublikada həyata keçirilən “Elektron elm” proqramı çərçivəsində aparılmış araşdırmalara həsr olunmuşdur. E-elmin mahiyyəti, məqsəd və vəzifələri izah olunmuş, e-elm sahəsində beynəlxalq təcrübə və çağırışlar, elmi-nəzəri və praktiki problemlər təhlil edilmişdir. E-elmin konseptual məsələlərinə baxılmış və onun respublika üçün müasir vəziyyəti və perspektiv istiqamətləri araşdırılmışdır.

AMEA İnformasiya Texnologiyaları İnstitutunun Elmi Şurasının qərarı ilə çapa tövsiyə olunmuşdur.

Elmi redaktor: tex.f.d. Y.N.İmamverdiyev

Bu iş Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondunun maliyyə yardımını ilə yerinə yetirilmişdir –
Qrant № EIF-2014-9(24)-KETPL-14/02/1

İSBN: 978-9952-434-68-2

© “İnformasiya Texnologiyaları” nəşriyyatı, 2015

M Ü N D Ə R İ C A T

Giriş	5
1. İnformasiya Cəmiyyəti quruculuğu və e-elm	9
2. E-elmin formalaşmasının məqsəd və vəzifələri	18
3. E-elmin inkişafında beynəlxalq və milli təcrübə	25
3.1. E-elm sahəsində beynəlxalq təcrübə	25
3.2. Azərbaycanda e-elmin meydana gəlməsi və inkişaf mərhələləri.....	30
3.3. E-elm sahəsində çağırışlar.....	31
3.3.1. <i>“İnformasiya hamı üçün” proqramı .....</i>	<i>34</i>
3.3.2. <i>Əqli Mülkiyyətin Ümumdünya Bəyannaməsi.....</i>	<i>37</i>
3.3.3. <i>Açıq arxivlər təşəbbüsü.....</i>	<i>38</i>
3.3.4. <i>Açıq əlyetərlik təşəbbüsü.....</i>	<i>42</i>
3.3.5. <i>Berlin bəyannaməsi.....</i>	<i>43</i>
3.3.6. <i>“Berlin-3” beynəlxalq razılaşması .....</i>	<i>44</i>
3.4. İC üzrə dünya sammitləri	45
4. E-elmin formalaşmasının elmi-nəzəri və praktiki problemləri.....	49
4.1. Böyük hesablama resursları tələb edən mürəkkəb elmi məsələlər	52
4.2. Qrid texnologiyaları	63
4.3. Hesablama buludları.....	68
4.4. Tədqiqatçılar üçün sosial şəbəkələr	72
4.5. İnformasiya təhlükəsizliyi problemləri	75
5. Milli e-elmin formalaşma vəziyyəti.....	79
5.1. E-elm və dövlət siyasəti	79

5.2. Milli e-elm konsepsiyasının formalaşması vəziyyəti.....	81
5.2.1. E-elmin şəbəkə infrastrukturunun cari vəziyyəti və problemləri.....	84
5.2.2. E-elmin informasiyalaşdırılması vəziyyəti və problemləri.....	90
5.2.3. Elmin e-elm problemləri və cari vəziyyəti	93
5.2.4. E-elmin elmi problemləri və araşdırılma vəziyyəti....	95
5.2.5. E-elmin beynəlxalq qurumlara və elmi bazalara inteqrasiyası: cari vəziyyət və problemlər	97
5.2.6. E-elmin kadr hazırlığının vəziyyəti	98
5.2.7. E-təhsilin elmi problemləri	99
6. E-elm və vətəndaş elmi: transformasiya prosesləri və perspektivləri.....	101
6.1. Vətəndaş elmi və e-elm.....	105
6.2. Qrid texnologiyaları və vətəndaş elmi	112
Nəticə.....	115
Ədəbiyyat.....	117
E-elmə dair tezaurus.....	123